

Turnov

Kraj: Liberecký

Správní obvod: Turnov

Nadmořská výška: 260 m n. m.

Počet obyvatel: 13 710

Adresa URL: www.turnov.cz

Okres: Semily

GPS souřadnice: 50.587286N, 15.156801E

První pís. zmínka: 1238 (786 let)

PSČ: 511 22

Facebook: [mestoturnov/?fref=pb&hc_location=profile_](https://www.facebook.com/mestoturnov/?fref=pb&hc_location=profile_)

Památky a zajímavosti Turnov

Ve městě Turnov se nachází řada historických památek, pamětihodností a turistických zajímavostí.

Dominantu tvoří děkanský kostel sv. Mikuláše z poloviny 14. století. Turnovská synagoga – židovská synagoga, jedna z nejstarších dochovaných v Česku, která pochází z roku 1719.

K dalším pamětihodnostem ve městě Turnov patří:

původně pozdně gotická radnice z roku 1526 byla přestavěná pozdně renesančně roku 1620 a novorenesanční r. 1894

gotický děkanský kostel sv. Mikuláše z poloviny 14. století přestavěn barokně 1722, barokní fara z r. 1708

bývalý klášterní kostel sv. Františka z Assisi na náměstí je barokní stavba z let 1651–1657, empírově upravená r. 1822, bývalý barokní klášter vystavěl r. 1707 M. Raimondi, dnes je účelově využit (pošta, zahradnictví)

novogotický kostel Narození Panny Marie, mohutná trojlodní bazilika s bočními kaplemi, věží ve třech patrech a prostornou chrámovou lodí patří k prvním architekturám tohoto druhu v Čechách (z let 1838–1853) a je nejvýraznější budovou v siluetě města.

Muzeum Českého ráje má sbírky geologické, mineralogické, expozici drahých kamenů, sbírky historické a etnografické, obraz Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou (8,5 m x 10 m) namalované dle návrhu i za účasti Mikoláše Alše

Dlaskův statek v Dolánkách, součást expozice Muzea Českého ráje, význačná stavba lidové architektury z r. 1716; patřila písmáku Josefu Dlaskovi, dnes je zde expozice vesnického obydlí a zemědělského a řemeslného nářadí

Nudvojovice - původně románský kostelík sv. Jana z poč. 13. st. byl přestavěn goticky, upraven 1894 a znovu 2005, hradiště z mladší doby kamenné a lidu popelnicových polí

Turnovská synagoga pochází z roku 1719 a byla vystavěna z kamene uvnitř bloku domů židovské čtvrti.

Židovská čtvrť v Turnově – Jedná se o část města vymezená ulicemi Palackého, Trávnice a Krajířova. Turnovská židovská čtvrť i přes nutné přestavby zůstala jako celek téměř kompaktní.

Hrad Valdštejn

Hrad Valdštejn pochází z druhé poloviny 13. století, nelze však určit přesnější datum jeho stavby. V průběhu několika desítek let poté vznikl souvislý pás výšinných skalních hradů mezi původně královskou Veliší až ke královskému Bezdězu.

Hrad Valdštejn jako další hrady té doby využíval těžko přístupných obrovských balvanů pískovcových skal a odtud je i jeho jméno - Waldstein. Původní hrad byl postaven na třech pískovcových základech, z nichž na prvním byl přední hrad přístupný kamenným mostem přes hluboký příkop, na druhém prostřední hrad ve stejné úrovni a na třetím, zčásti hluboko sníženém podkladě zadní hrad, s velkou věží a palácem. Předhradí se rozkládalo na volném prostoru na jižní straně za kamenným mostem.

Věž i palác jistě převyšovaly vrcholy borovic a smrků rozsáhlého lesního porostu, který Valdštejn obklopoval ze tří stran, a jen na jihu, za strmým srázem, měl otevřený prostor směrem k Turnovu, Kozákovu a dokonce až k předhůří Krkonoš.

Z původního objektu mnoho nezbylo. Z předního a prostředního hradu zůstalo jen několik obvodových zdí a pouze ze zadního hradu se zachovaly zbytky původních zdí, pod nimiž jsou ve skále vytesané sklepy, a na nejvyšším místě na východě je původní gotická zeď s hrotitými otvory oken. Kromě paláce a věže byla většina budov ze dřeva, jak dokazují četné otvory pro klády ve zbytcích zdí i ve skalách. Ze severu byl hrad nedobytný, z ostatních stran byl chráněn rozsáhlým lesním porostem a divokou změť pískovcových skal. Současně s Valdštejnem vznikly dvě předsunuté hradní pevnosti: na konci lesů, 3,5 km jižně od Valdštejna Kavčiny a na severozápadě, asi 2 km od Valdštejna, na stejném skalním pásu hrad Chlum, zvaný také Kozlov. Jimi byl Valdštejn dostatečně chráněn.

Zámek Hrubý Rohozec

Na místě dnešního zámku Hrubého Rohozce, na pravém břehu Jizery, stával na pískovcové terase hrad Rohozec, jehož podobu neznáme. Z východní strany byl chráněn strmým srázem a na ostatních stranách měl hluboké příkopy, které dodnes na několika místech naznačuje terén zámeckého parku zejména na jihozápadní straně. Z původního hradu se dochovala do skály tesaná sklepení s gotickým ukončením portálů a okének pod dnešním zámkem.

Doba vzniku hradu a jeho zakladatel nejsou bezpečně známi, protože jeho jméno mělo ve svém

přídomku několik členů rodu Markvarticů na konci 13. a počátku 14. století. A. Sedláček považuje za zakladatele Jaroslava z Ralska, který se připomíná do r. 1289. Jeho syn Havel se psal již z Rohozce stejně jako jeho syn Jaroslav, doložený v r. 1322. J. V. Šimák pokládá za zakladatele Rohozce až zmíněného Havla, řečeného Ryba, který se v písemných pramenech objevuje v l. 1316 - 1322. Z dalších držitelů Rohozce jsou známi páni z Turgova v l. 1356 - 1371 a asi od r. 1374 Markvart z Vartemberka, přísedící zemského soudu. Protože svůj spor s lužickými městy řešil násilím, dopustil se porušení zemského míru, takže král Václav IV. proti němu vyhlásil v r. 1390 vojenskou hotovost. Jeho hrady Rohozec, Zbiroh (nedaleko Turnova) a Žleby (na Čáslavsku) byly v průběhu tažení dobyty, Markvart byl zajat a Rohozec i další jeho majetek zabrán pro královskou komoru. Markvart byl později zase z vězení propuštěn, zemřel však brzy nato v červnu 1392.

Pět stavebních úprav Hrubého Rohozce bylo prováděno v dlouhých rozmezích, takže jsou zde znatelné prvky rané i vladislavské gotiky, renesance, baroka i novogotiky. Po r. 1945 spravoval zámek stát a objekt byl nějaký čas nevyužit. Proslulá zbrojnice byla zčásti přestěhována na zámek Frýdlant a také část původního zařízení doplnila sbírky na jiných památkových objektech. Po r. 1948 byly na Hrubém Rohozci umístěny sbírky kopií antických soch a část z původních ukázek drobných předmětů z období antiky. Současná instalace v prostorách státního zámku Hrubý Rohozec byla provedena Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze a dokládá vývoj nábytkových slohů od renesance až po secesi.

Rozhledna Hlavatice

Skalní rozhledna Hlavatice, leží při červené turistické značce, zvané Zlatá stezka Českého ráje, přímo nad městem Turnovem. Necelý kilometr od ní jihovýchodně leží hrad a zámek Valdštejn, který je oblíbeným turistickým místem Hruboskalska.

Na skalní plošinu ve výšce 380 m n. m. vede 38 schodů. Z vyhlídky je krásný pohled na samotné město Turnov, řeku Jizeru, Maloskalsko a hřeben Kozákova.

